

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Azonos ötlet megjelenése különböző alkotásokban

Ügyszám: SZJSZT 41/2004

A bíróság által feltett kérdések:

1. Az alperesi plakát rendelkezik-e olyan egyéni, eredeti jelleggel, amelyből következően új, önálló műnek tekinthető?
2. Az alperesi mű a felperesi mű olyan átdolgozásának minősül-e, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jött létre?
3. A jelen perben a felperes által szerzői díjként érvényesített 500.000 Ft-os igény a szakmai megítélés és gyakorlat alapján elfogadható-e?

Az eljáró tanács szakvéleménye:

A feltett kérdésekre történő válaszadás előtt az eljáró tanács röviden összefoglalja a jogvita lényegét, illetve a szakértők álláspontját az ügyet eldöntő jogkérdésben. Ennek alapján a feltett kérdések már röviden és egyértelműen megválaszolhatók.

A felperes grafikusművész 1978-ban tervezett „egy konnektor sok dugó” elnevezésű, nagy sikerű plakátja egy nagyon jó ötleten alapult, s mint a keresetlevél részletezi: a 25 évvel ezelőtt fenyegető energiahányra akarta a figyelmet felhívni. Az ötlet azonban nem elég a sikeres műhöz, az ötlet az alkotó folyamat kezdetén álló mozzanat és természetesen jelentősen meghatározhatja a kész alkotást is (a reklám területén ez fokozottan így van).

A valamely mű alkotását elindító ötlet azonban önmagában nem részesül szerzői jogi védelemben (Szjt. 1. § (6) bekezdés). Az ötlet csak akkor éri el azt a határt, amelyen túl a szerzői jog védelmében részesül, ha már művészeti alkotás formájában realizálódik. A felperes alkotása esetében az ötlet természetesen elérte a szerzői jogi védelem kiváltásához szükséges formát, az egészében egyéni és eredeti mű létrejött.

Az alperesi plakát (és a többi reklámeszköz) alapötlete egyezik a felperes által felhasznált ötlettel: egy konnektor sok dugó. Azonban az azonos ötletből az alkotó tevékenység eredményeképpen egy másik, önmagában egyéni és eredeti mű jött létre, így szintén a szerzői jog védelmében részesül, s nem minősül a felperesi mű megváltoztatásának, vagy átdolgozásának.

Megváltoztatásról akkor beszélhetnénk, ha alperes a felperesi művet vette volna alapul, s abban hajtott volna végre valamilyen torzítást, csonkítást, változtatást. Az eljáró tanács véleménye szerint azonban nem ez történt, az alperesi mű csak az ötletet használta fel, egyebekben teljesen új koncepció mentén, erősen eltérő hangulati (fenyegető, komor – vidám, vonzó) és színvilággal (fekete – piros) hozott létre új alkotást. Hasonlóan kell elvetni az átdolgozás lehetőségét is, mert a tanács álláspontja szerint a felperesi mű nem tekinthető az

alperesi mű „alapjaként”, abból az eddig kifejtettek szerint csak az ötlet került felhasználásra, nem maga a mű.

Ad 1. Az alperesi plakát egyéni, eredeti jelleggel bír, így az új, önálló műnek tekintendő.

Ad 2. Az alperesi mű nem minősül átdolgozásnak.

Ad 3. Az első két kérdésre adott válaszok okán e kérdésre az eljáró tanács nem ad választ.

Budapest, 2005. január 28.

dr. Szilágyi István
a tanács elnöke

dr. Győri Erzsébet
a tanács előadó tagja

Sárkány Győző
a tanács szavazó tagja